

O TYM JAK „REALNY” MARZEC ROKU 2020 ZAMIENIŁ SIĘ W „WIRTUALNY” PAŹDZIERNIK, CZYLI O DNIU MÓZGU DLA DZIECI W RAMACH TYGODNIA MÓZGU 2020 W KRAKOWIE ZREALIZOWANYM W CZASACH PANDEMII COVID-19

Notatka z przebiegu „Dnia Mózgu”

pt. „NEURONAUKA DLA DZIECI: SEKRETY ZMYŚŁÓW”

oraz konkursu plastycznego pt.: „Świat poznajemy zmysłami, czas więc poznać zmysły”

Gdy z początkiem stycznia 2020 roku przygotowywałam projekt specjalnego programu dla dzieci, który miał być dedykowany do najmłodszych odbiorców (7–12-latków) i pojawić się po raz pierwszy w wieloletniej tradycji Tygodnia Mózgu w Krakowie, nic nie zapowiadało pandemii i komplikacji z tym związanych, jakie później się pojawiły. A miało być tak pięknie, przewidywalnie i wyjątkowo...

Złożyłam projekt na konkurs o grant „DANA-FENS Brain Awareness Week grant 2020” do amerykańskiej Fundacji DANA i Towarzystwa FENS (Federacja Europejskich Narodowych Towarzystw Neuronauki), którzy co roku przyznają najlepszym wyłonionym projektom finansowe wsparcie na cele organizacji imprez krzewiących w społeczeństwie wiedzę o mózgu. Ucieszyłam się wraz z zespołem, gdy nasz projekt znalazł się wśród zwycięzców i uzyskaliśmy dotację na tę imprezę, tym bardziej, że nasz 5-godzinny program został zakrojony bogato. Miał się składać z mini-wykładów na temat poszczególnych pięciu zmysłów oraz z praktycznych warsztatów określanych „modnie” w jęz. angielskim wyrażeniem „hands-on”, podczas których młodzi uczestnicy mieli wykonywać samodzielnie proste doświadczenia, zaproponowane przez wykładowcę.

Komitety Programowo-Organizacyjny rekrutował się z pracowników i doktorantów Instytutu Farmakologii im. Jerzego Maja PAN (IF PAN) w Krakowie i pracował pod przewodnictwem laureatki konkursu „DANA-FENS Brain Awareness Week grant 2020, prof. dr hab. Ireny Nalepa (kierownika Zakładu Biochemii Mózgu IF PAN), współorganizatorką wydarzenia była dr Agnieszka Zelek-Molik, a wykłady i warsztaty opracowali i poprowadzili pracownicy naukowcy i doktoranci Zakładu Biochemii Mózgu (dr Katarzyna Rafa-Zabłocka, dr Adam Roman, dr Agnieszka Zelek-Molik, mgr Katarzyna Chorążka, mgr Monika Jankowska-Kiełtyka, mgr Michał Wilczkowski) i Zakładu Neurobiologii (dr Katarzy-

na Stachowicz) Instytutu Farmakologii im. Jerzego Maja PAN w Krakowie oraz mgr Karolina Karwowska, wolontariuszka z biologicznym wykształceniem. Stroną techniczną zajęli się: mgr Adam Bielawski i mgr Michał Wilczkowski (Zakład Biochemii Mózgu) oraz mgr Katarzyna Kaczorowska (Zakład Chemii Leków). Nasza impreza, powstała z inicjatywy pracowników IF PAN, miała się odbyć w środkowym dniu Tygodnia Mózgu, który jest organizowany przez Polskie Towarzystwo Przyrodników im. Kopernika, przy współpracy Uniwersytetu Jagiellońskiego (UJ) i IF PAN, corocznie już od ponad 20 lat (od 1999 r.) i składa się z ciekawych regularnych wykładów popularnonaukowych adresowanych do szerokiego grona (dorosłych) słuchaczy. Tydzień Mózgu i również nasza impreza dla uczniów szkół podstawowych miała się odbyć w gościnnych murach UJ, w Auditorium Maximum (o programie wydarzenia i innych szczegółach czytaj w *Wszechświat* 1–3, 2020).

W oryginalnym ogłoszeniu można było przeczytać: „W środę 11 marca 2020 r., w trakcie krakowskiego Tygodnia Mózgu 2020, w godzinach 9.00–14.00, po raz pierwszy w bogatej historii tej dorocznej konferencji, odbędzie się wydarzenie skierowane głównie, choć nie wyłącznie, do uczniów szkół podstawowych. W przedstawionym cyklu pięciu mini-wykładów i warsztatów dotyczących zagadnień budowy i funkcjonowania naszych zmysłów, młodzi uczestnicy zaznajomią się z mechanizmami odpowiedzialnymi za komunikację organizmu z otaczającym go światem zewnętrznym. Będzie to równocześnie okazja do

interakcji z nauką i naukowcami – zadawania pytań na temat funkcji mózgu i na poznawanie sekretów zmysłów, czyli psikusów, jakie mogą nam one płatać na co dzień. Chociaż każda godzina będzie poświęcona jednemu z pięciu zmysłów, to w końcu okaże się, że nasze zmysły blisko ze sobą współpracują.”

Mieliśmy już wszystko prawie gotowe, gdy 4 marca, jak grom z jasnego nieba, gruchnęła wiadomość, że rektorzy uczelni krakowskich podjęli uchwałę o zamknięciu wszystkich uczelni i tym samym o odwołaniu wszystkich imprez. Ta decyzja została podjęta w związku z odnotowaniem w Polsce pierwszych zachorowań na COVID-19.

Początkowo, jak wszyscy, mieliśmy nadzieję, że jednak ta zaraza szybko minie i że w październiku będzie już można nasz program zrealizować, zarezerwowano więc sale na potrzeby Tygodnia Mózgu (19–24.10.2020), w tym na potrzeby programu dla

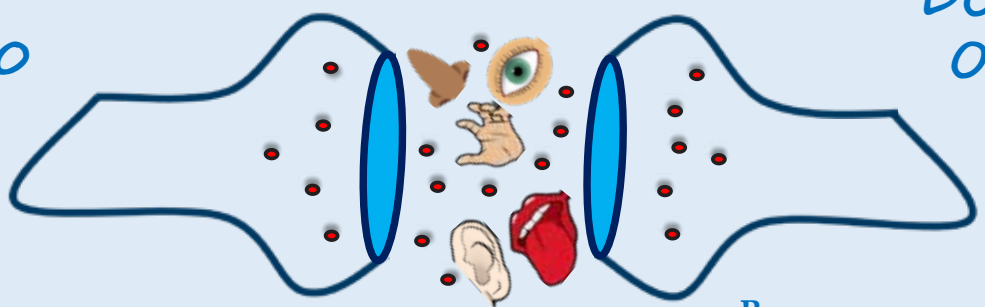
wykładów Tygodnia Mózgu, jak i naszego programu dla dzieci (Ryc. 1).

Było to trudne przedsięwzięcie, ponieważ nikt z nas nie miał doświadczenia w organizacji wirtualnych konferencji oraz nagrywaniu wykładów. Poświęciliśmy organizacji całego przedsięwzięcia w nowej formie o wiele więcej czasu niż normalnych warunkach. Ale wynik naszej pracy przerósł nasze oczekiwania, a ogromne zainteresowanie publiczności i życzliwe, często entuzjastyczne komentarze przyniosły nam wielką satysfakcję. Odnotowaliśmy 1423 otwarć strony z programem, oglądali nas internauci z Polski, Austrii, Norwegii, Włoch, Niemiec, Szwajcarii i USA.

Ponieważ warsztaty w formie wirtualnej nie mogły mieć, z przyczyn oczywistych, swojego pierwotnego kształtu, ogłosiliśmy konkurs plastyczny na prace przedstawiające zmysły w sposób, w jaki nasi młodzi

Tydzień Mózgu 2020 w Krakowie
Neuronauka dla dzieci
Sekrety zmysłów

OD 21.10.2020 **DOSTĘPNE ON-LINE**

Program

Warsztaty dedykowane dla dzieci w wieku 7–12 lat Wydarzenie zorganizowane przez pracowników i doktorantów Instytutu Farmakologii im. J. Maja Polskiej Akademii Nauk w Krakowie	Wprowadzenie Prof. dr hab. Irena Nalepa Czy te oczy mogą kłamać Dr A. Roman Strona techniczna: Mgr Adam Bielawski,	Z naciskiem na dotyk Mgr M. Jankowska-Kiełtyka Mam nosa do nauki Mgr K. Karwowska, Mgr M. Wilczkowski Mgr Michał Wilczkowski	Kubki pełne smaku Dr K. Rafa-Zabłocka, Mgr K. Chorążka Co obija się o uszy Dr A. Zelek-Molik, Dr K. Stachowicz Mgr Katarzyna Kaczorowska
--	--	---	---

Instytut Farmakologii
im. Jerzego Maja
Polskiej Akademii Nauk

FEDERATION of
EUROPEAN
NEUROSCIENCE
SOCIETIES

THE EUROPEAN
SCIENCE ALLIANCE
FOR THE BRAIN

Ryc. 1. Banner informacyjny towarzyszący wydarzeniu.

dzieci (21.11.2021). W sierpniu było już wiadomo, że niestety zamknięcie Uniwersytetu Jagiellońskiego i innych uczelni potrwa jeszcze dłużej. Zdecydowaliśmy o formie wirtualnej, zarówno regularnych

sluchacze zapamiętali zmysły z wykładów, w których uczestniczyli. Konkurs był zatytułowany: „Świat poznajemy zmysłami, czas więc poznać zmysły”, a funkcję Przewodniczącej Komisji ds. Nagród

pełniła dr Agnieszka-Zelek-Molik. W skład jury weszli wszyscy członkowie Komitetu Organizacyjnego (z wyłączeniem prof. Ireny Nalepy). Na konkurs trwający od 21/10/2020 r. do 15/11/2020 r. nadesłano drogą elektroniczną 45 prac, z różnych miejsc Polski: z Krakowa i okolic (Przeginia Duchowna i Kwaczała), Skawiny, Zabrze, Wrocławia, Dębicy, Płocka i Warszawy.

Komisja zapoznała się z przesłanymi na konkurs pracami, a następnie każdy z członków Komisji w dniach 16–18/11/2020 r. dokonał indywidualnej oceny wszystkich nadesłanych prac, przydzielając im punktację od 1 punktu dla pracy najsłabszej do 45 punktów dla pracy najlepszej zdaniem oceniającego. Na tej podstawie jury przyznało 3 nagrody główne oraz 7 wyróżnień. Ponadto główna organizatorka wydarzenia neurobiologicznego dla dzieci, prof. Irena Nalepa, przyznała wyróżnienie specjalne i ufundowała nagrodę dla sześciolatka. Plakat z nazwiskami zwycięzców i z kolażem skomponowanym z ich prac widnieje na Ryc. 2.

Laureaci (łącznie 11 osób) jako nagrodę za swoje dzieła otrzymali egzemplarz książki pt. „Sen Alicji, czyli jak działa mózg” Jerzego Vetulaniego i wsp. lub książkę „Alicja w krainie przyszłości, czyli jak działa sztuczna inteligencja” Ryszarda Tadeusiewicza i wsp. oraz imienny dyplom z informacją o zajętych miejscu/wyróżnieniu. Poza nagrodami książkowymi osoby nagrodzone otrzymały upominki, pamiątkowe długopisy, worki z logo wydarzenia oraz słodycze.

Zaznaczyć należy, że pomimo iż w regulaminie konkursu plastycznego był zapis, że nagrody nie będą wysyłane drogą pocztową, z uwagi na wysoki poziom artystyczny, pomysłowość oraz mnogość prac nadesłanych spoza Krakowa, jak również w związku z trudnościami w osobistym odbiorze nagród, spowodowanymi COVID-19, Komisja zdecydowała, że do osób zamieszkujących tereny będące poza zasięgiem rozwoju firmy SeeKrakow (która współpracowała z nami w charakterze wolontariusza rozwijającego nagrody) nagrody zostaną rozesłane drogą pocztową.

Podsumowując, można więc powiedzieć, że było pięknie i wyjątkowo, chociaż zupełnie nieprzewidywalnie...

Prof. Irena Nalepa
Przewodnicząca Komitetu
Programowo-Organizacyjnego
wydarzenia *pt.*
„NEURONAUKA DLA DZIECI:
SEKRETY ZMYŚLÓW”

Dr Agnieszka Zelek-Molik

Przewodnicząca Komisji ds. NAGRÓD
w konkursie plastycznym:
„Świat poznajemy zmysłami,
czas więc poznać zmysły”

Rozstrzygnięcie konkursu plastycznego „Świat poznajemy zmysłami, czas więc poznać zmysły”

Laureaci:

- I. Helenka Sawa Kujawska
[Warszawa]
- II. Franciszek Kubica
[Wrocław]
- III. Amelia Kuczyńska
[Dębica]

Wyróżnienia:

Maja Fedrowicz [Zabrze]
Grupa Tropicieli [Kraków]
Borys Tessmer [Wrocław]
Lena Pacyga [Zabrze]
Sonia Izdepska [Wrocław]
Tytus Cieszyński [Kraków]
Magdalena Feluś [Przeginia Duchowna]
Franio Korczyński [Kraków]

Autor plakatu: Kinga Molik